

A Takáts Gyula Megyei Hatókörű Városi Könyvtár 2021. évi beszámolója

Az intézmény székhelye: 7400 Kaposvár, Csokonai u. 4.

Az intézmény vezetőjének neve: Horváth Péter

A készítés dátuma: 2022. február 14.

Tartalomjegyzék

1. Rövid összefoglaló	4
a. Sikerek, eredmények és trendek (használati mutatók alapján).....	4
b. Tárgyévi fejlesztések, innovatív lépések.....	4
c. Az eredményeket jelentősen befolyásoló (pozitív vagy negatív) körülmények.....	4
2. Stratégiai célok végrehajtása	5
a. Az intézményi stratégiai célok időarányos teljesülése a tárgyévi munka által	5
b. A pályázati tevékenység támogatta-e a stratégiai célok teljesülését?	6
3. Szervezet	7
a. Kompetenciafejlesztés (a kulturális szakemberek továbbképzéséről szóló 32/2017. (XII. 12.) EMMI-rendelet alapján)	7
4. Infrastruktúra	8
a. Fizikai terek állapotának változása	8
b. Infokommunikációs (IKT) eszközpark állapotának változása	8
c. Egyéb infrastruktúra	8
5. Gyűjteményi információk	9
a. Gyűjteményelhelyezés és gyűjteményfejlesztés	9
b. Gyűjteményfeltárás	9
c. Állományvédelem	10
d. Digitalizálás.....	10
6. Szolgáltatások (változások, trendek)	10
a. Célcsoportok számára (gyermekek, hátrányos helyzetűek, nemzetiségek, zenét kedvelők stb.) kialakított szolgáltatások eredményei	10
b. Helyben elérhető szolgáltatások	11
c. Távolról elérhető szolgáltatások.....	11
d. Közösségi szolgáltatások: rendezvények, klubok, képzések, kiállítások.....	11
e. Online felületek (honlap, közösségi média)	12
f. Területi ellátás (bővebben kifejtve a 11. pontban)	13
7. Minőségirányítás	13
a. Használói elégedettség mérése	13
b. Önértékelés.....	14
c. Települési könyvtárak minősítésének koordinációja, előkészítése (a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 66. § j) pontja alapján).....	14

8. Tudományos kutatás és kiadványok	14
9. Partnerségi együttműködések	14
a. Kiemelt téma: könyvtári, közgyűjteményi, közművelődési, közoktatási együttműködés és az önkéntesség	14
10. PR/marketing/kommunikáció eredményei	16
a. A könyvtár megjelenése médiumokban	16
b. Lépések az intézményről alkotott kép pozitív formálásához (pl. arculat, kommunikáció)	17
11. A megyei hatókörű városi könyvtár a megye területén működő települési könyvtárakat érintő állami feladatairól szóló összefoglaló	17
a. A megyei köteles példányokkal, a digitalizálással, a gyűjteményét feltáró elektronikus katalógus építésével kapcsolatos feladatokról	17
b. A megye területén működő könyvtárak együttműködésének szervezésével kapcsolatos feladatokról	18
c. A települési könyvtárak tevékenységét segítő 2021-ben nyújtott szolgáltatásokról	18
d. Az iskolán kívüli könyvtári továbbképzés és szakképzés végzéséről	18
e. A települési könyvtárak fejlesztésének koordinációjáról, az ennek keretében megtett javaslatokról	18
f. A helyismereti dokumentumok elektronikus hozzáférhetővé tételével kapcsolatos elvégzett feladatokról	19
12. A koronavírus-járvány okozta változásokról	19
a. A pandémia hatására kialakított új szolgáltatások milyen mértékben befolyásolták a szolgáltatási környezetet, és ezek milyen módon voltak fenntarthatóak 2021-ben?	19
b. Hogyan befolyásolta a világjárvány az intézmény meglévő stratégiáját, illetve a középtávú stratégiai tervezést?	19

1. Rövid összefoglaló

a. Sikerek, eredmények és trendek (használati mutatók alapján)

- A házhozszállítási kölcsönzést bárki igénybe vehette március 8. és április 7. közt. Ez jó alkalom volt felhívni a figyelmet rá, hogy idősek és tartósan betegek továbbra is kérhetik a dokumentumok kiszállítását. A korábbi időszakhoz képest a szolgáltatás népszerűsége 150%-osra növekedett.
- Az ajtóban kölcsönzés időszakában többen kezdték használni az OPAC-ban a félretételi funkciót.

b. Tárgyévi fejlesztések, innovatív lépések

- Februárban az elrendelt bezárás miatt elindult az ajtóban kölcsönzés. Később is sikeres volt, amikor védettségi kártya nélkül csak így tudtak kölcsönözni a könyvtárból. Online űrlapon és telefonon keresztül lehetett kérni.
- A veszélyhelyzet következménye egyes rendezvényeink online közvetítése. Facebookon: baba-mama klub (hetente), Pilinszky 100. (december 1.); Youtube-on: szakmai nap és törzsgárdaünnepség (nov. 30.).
- Sikerült rendezni a belső raktári és a kézikönyvtári raktárban penészedő, értékes dokumentumok sorsát. Az állomány fertőtlenítve lett, és kialakításra került egy új raktár a tetőtérben, ahol légkondicionált helyen tároljuk őket.
- Könyvtárunk is regisztrált az eCard applikációval látogatható intézmények közé.
- Fiókkönyvtárunkban elkezdődött a gépi kölcsönzés előkészítése. 2022 januárjától már ott is működik a szolgáltatás, ami a statisztikai adatgyűjtést segíti.
- 2021-ben kezdődött egy Locker könyvautomata beszerzése és üzembe állítása, de egy szállítási hiba (sérülés) miatt csúszott át 2022-re. A fejlesztés az EMMI által megítélt támogatásból valósul meg.

c. Az eredményeket jelentősen befolyásoló (pozitív vagy negatív) körülmények

- Házhoz szállítás idején kapacitás hiányában nem tudtuk kiszolgálni a Kaposváron kívüli előket.
- A korábban kifizetett, de szüneteltetett könyvtári tagságért felajánlottunk háromhavi díjmentes könyvtárhasználatot. Ez befolyásolta a bevételeket negatív irányban, igaz, az intézmény általános megítélését pozitív irányba terelte.

- A korlátozások feloldása után időbe telt, amíg a rendezvények látogatói nagyobb létszámban jelentek meg az intézményben.
- Pozitív, hogy az Állami Számvevőszék vizsgálatának következtében sikerült rendezni több szabályzatot, amelyet a Kaposvári Humánszolgálati Gondnokság készített, de a könyvtár működésére is kiterjed. Ennek következtében az ÁSZ 21037 sorszámu jelentésében könyvtárunk mint alacsony kockázati besorolási intézmény szerepel.¹

2. Stratégiai célok végrehajtása

a. Az intézményi stratégiai célok időarányos teljesülése a tárgyévi munka által

Könyvtárunk egyik fő célja a Minősített Könyvtár cím elérése, melyre pályázati feltételként 2023-ban kell pályáznunk. Ehhez kapcsolódóan elvégeztük az első önértékelést.

- **Stratégiai cél:** partnereink elvárásainak és véleményeinek rendszeres mérése:

A partnerlista folyamatos frissítése, ellenőrzése. Kérdőív alapján mértük, hogy partnereink mennyire elégedettek a könyvtár általuk használt szolgáltatásaival. A kérdőívet csak akkor ismétljük meg, ha változott az általunk nyújtott szolgáltatás. Cél, hogy további partnereket szólítsunk meg, és dokumentáljuk a velük való kapcsolatot.

- **Stratégiai cél:** tudatos, átgondolt, az igényekhez igazodó állománygondozás.

Átnéztük, revideáltuk a helyismereti és a muzeális gyűjtemény gyűjtőkori szabályzatát. Elvégeztük a muzeális dokumentumok állomány-ellenőrzését. A lehetőségeinkhez mérten figyelembe vesszük olvasóink igényeit. (Kérdőív és tábla, amelyre az olvasóink felírhatják kívánságaikat.) Folyamatosan, tervszerűen apasztjuk az állományunkat.

- **Stratégiai cél:** a szervezeti kultúra fejlesztése.

A megfelelő belső információáramlás érdekében a programokat megosztottuk egy közös Google-naptárban. A vezetői értekezletekről szóló összefoglaló felkerül a közös drive-ra, ahol mindenki elolvashatja, és hozzászólhat. Elkészítettük a szervezeti kultúra stratégiai tervét, a dolgozók kétszeri kérdőíves megkérdezése után az eredményeket

¹ Állami Számvevőszék jelentése a nyilvános könyvtári ellátást végzők ellenőrzéséről, 17. p.
(<https://www.asz.hu/jelentesek/osszes-jelentes-sorszam-szerint> - letöltés dátuma: 2021. 01. 26.)

értékeljük, és kijelöltük azokat a fontos pontokat, amelyeken változtatni akarunk. Ez alapján készült a tudástérkép is. Minden évben elvégezzük a munkatársi értékelést, amely magában foglalja a közvetlen vezető és a dolgozó konszenzusos véleményét. Erről összefoglaló elemzés készül.

A legfontosabb munkafolyamatokról elkészültek a leírások. Ezeket a folyamatleírásokat is elérhetővé tettük a kollégák számára. Elkezdjük a folyamatok kockázatelemzését és ezeknek a dokumentálását.

- **Stratégiai cél:** trendek követése, innováció.

A kollégák szakmai fejlődésének támogatása: a Covid miatt több továbbképzés is az online térben valósult meg. Az információ jobb megosztása érdekében a résztvevőknek összefoglalót kell írni a meghallgatott előadásokról, képzésekről, és azt a kollektívával megosztani. A hallottak hasznosíthatóságának lehetőségei könyvtárunkban e beszámoló fontos részét képezik.

Használói igények felmérése: megismételtük az olvasóink kérdőíves megkérdezését. Rögzítettük az eredményeket.

- **Stratégiai cél:** a használói kör bővítése.

Elkészítettük „Az innovációs tervek a könyvtárban” című dokumentumot, amelynek a tinik könyvtári bevonása és a dolgozók jobb információmegosztása a fő témája. A megvalósítás folyamatban van.

b. A pályázati tevékenység támogatta-e a stratégiai célok teljesülését?

NKA-pályázatok:

- Kozma Lajos által illusztrált könyvritkaságok megvásárlása. A somogyi származású művész által illusztrált művek jelentős értéket képviselnek. Eddig is törekedtünk műveinek megvásárlására, ezúttal pályázati segítséggel valódi kulturális kuriózumokat tudtunk beszerezni.
- „Együtt, működik! – Találkozások a könyvtárak valós és virtuális tereiben.”

- Részvétel az Országos Könyvtári Napok programsorozatban. Több vidéki könyvtárral együttműködve, sok programmal, heti kedvezményekkel vettünk részt a rendezvényen.
- Helyismereti tábor tiniknek.
- Sikerült két turnusra középiskolásokat fogadni, és közelebb hozni őket a könyvtárhoz és a helyi értékekhez.

EMMI-pályázatok:

- Könyvtárunk ebben az évben is részesült az ODR-támogatásban, amelyet állományunk gyarapítására használtunk fel.
- A regionális könyvtári feladatellátás megvalósítása érdekében kapott könyvtárunk egyszeri támogatást, melyből egy Locker könyvautomata szekrényt vásároltunk.

3. Szervezet

a. Kompetenciafejlesztés (a kulturális szakemberek továbbképzéséről szóló 32/2017. (XII. 12.) EMMI-rendelet alapján)

Képzések

- a Könyvtári Intézet segédkönyvtárosi képzése: 1 fő
- Fejlesztő biblioterápia szakirányú továbbképzés: 1 fő
- Szakmai tudatosság, szervezeti kultúra (a Könyvtári Intézet továbbképzése): 11 fő
- Digitális kommunikáció a könyvtári partnerkapcsolatokban (FSZEK-tanfolyam): 9 fő.
- Digitalizálási munkafolyamatok a könyvtárban (Somogyi Károly Könyvtár): 2 fő
- Élménykönyvtár: e-learning továbbképzés könyvtárosoknak (Bródy Sándor Könyvtár): 1 fő

Szakmai napok, konferenciák

- Konzultációs nap tartása a Minősített Könyvtár cím elnyerése kapcsán (Könyvtári Intézet): 1 fő
- KI-3 lépésben: A könyvtárak társadalmi felelősségvállalása (Könyvtári Intézet): 1 fő
- KI-3 lépésben: A könyvtárak teljesítményét bemutató adatokról (Könyvtári Intézet): 1 fő.
- Könyvtárak az online térben (OSZK): 1 fő
- Közösségfejlesztés gyakorlati tevékenységei (Közösségfejlesztők Egyesülete): 2 fő
- Konferencia a webarchiválásról: 1 fő

- Quilto online konferencia: 6 fő
- Felhasználói élmény a digitális könyvtári térben: 1 fő
- Quilto konferencia, Pécs: 2 fő
- Kéklevél – Fókusznap az együttnevelésről (Oktatási hivatal): 1 fő
- 404 Not Found – Ki őrzi meg az internetet? (OSZK): 2 fő
- Együtt a hatékony iskolai könyvtárakért (Oktatási Hivatal): 2 fő

4. Infrastruktúra

a. Fizikai terek állapotának változása

- Önkormányzati és állami forrásból sikerült megoldani a pinceszinti raktárban penészedő, értékes állományrész védelmét. A szakszerűen fertőtlenített állományrész elhelyezésére állami támogatásból új raktárt alakítottunk, ahol légkondicionálóval szabályozható hőmérsékletű, zárható helyiségben helyeztük el az 570 polcfolyóméternyi anyagot.
- A gazdasági szervezet keretéből részleges festés valósult meg. Tisztasági festés volt a könyvtár étkezőjében és szolgálati mosdóiban, és új, barátságosabb színvilágot kapott a közszolgálati tér.

b. Infokommunikációs (IKT) eszközpark állapotának változása

- Vásároltunk hét darab számítógépet modern Windows 10-es operációs rendszerrel és Office 2019-cel. Dolgozunk az elavult Windows 7 rendszerrel bíró gépeink cseréjén, de kellő fedezet hiányában ez lassan megy.
- Vásároltunk egy 4 Tb-os HDD-t adattárolónak és egy 6 Tb-osat adatmentésekre. Beüzemelésük folyamatban van.
- Vásároltunk egy modern karakterfelismerő programot a digitalizáláshoz. Beüzemelése 2022-ben várható.
- Vettünk egy nyomtatót katalóguscédula-nyomtatásra; beüzemelése megtörtént.
- Folytattuk a Windows 10-es gépek gyorsítását SSD-beszereléssel és újratelepítéssel.
- A számítógépeket az optimálisabb használati helynek megfelelően helyeztük át.

c. Egyéb infrastruktúra

- A közszolgálati térben lecseréltük az 1964 óta meglévő asztalokat, emellett új polcokat vásároltunk az új könyveink ajánlásához, amelyek szintén régi polcokon sorakoztak.

- A szakirodalmi polcok végére plexi plakáttartók kerültek, amelyekben az adott szakhoz tartozó, elérhető periodikákra hívjuk fel a figyelmet, hogy a könyvek közt böngészők a térben elkülönülő folyóirat-kínálatról is tudjanak.

5. Gyűjteményi információk

a. Gyűjteményelhelyezés és gyűjteményfejlesztés

- Dokumentumgyarapodásunk értéke 24.244.082 Ft volt. Ebből központi támogatás 14.707.625, ODR 600.000, érdekeltségnövelő támogatás 182.000 Ft. Ez 1649 db-bal kevesebb dokumentumra volt elég, mint tavaly.
- Az állomány törlése folyamatos volt, de kevesebb, mint 2020-ban.
- Mozgatható polcokat állítottunk be a könyvkiválasztó térben a kiemelt állományrészeknek.
- A gyerekkönyvtárban a téma és korosztályok szerinti raktározáshoz új bontások és feliratok készültek.
- A folyóirat-selejtezéssel felszabaduló raktári polcok áthelyezésével lehetővé vált a rendezvényeken használt bútorok tárolása.
- A közszolgálati térben külön kiemelést készítettünk bookazinokból.
- A helyismereti gyűjtemény 238 dokumentummal gyarapodott: 129 kötet, 2 DVD, 1 CD, 24 képeslap, 82 aprónyomtatvány.
- 4728 rekord (sajtófigyelés által) és 12.001 könyvanalitika került a katalógusba.

b. Gyűjteményfeltárás

- A különböző forrásokból beszerzett dokumentumok állományba vétele, szabványos formai és tartalmi feltárása a Huntéka integrált katalógusban történt. A gyűjtemény elektronikus feldolgozottsága megközelíti a 100%-ot.
- Folytattuk a helytörténeti folyóiratok feltárását.
- A látássérültek számára a katalógusban tárgyszavaztuk a nekik ajánlott dokumentumokat.
- Katalógusrevízióink folyamatos, a régi leírásokat kiegészítjük, a tárgyszavakat, ETO-jelzeteket és szerzőket szisztematikusan javítjuk.

c. Állományvédelem

- A vizesedő falú pincerészben tartott kb. 13.000 kötetes értékes állományunkat fertőtlenítettük és új raktárba helyeztük.
- Új könyveinket biztonsági chippel szereljük fel.
- A sérült, de javítható könyveinket ismét a kötészetben javíttatjuk, bár csak napi 4 órában dolgozik a könyvkötő. Egyes köteteket antikvár példányok vásárlásával pótolunk.

d. Digitalizálás

- A tavaszi otthoni munkavégzés során több erőforrás jutott digitalizálásra.
- Összesen szkennelve lett **36.487 oldal** (1893 db könyv és folyóiratszám). Feldolgozásuk eltérő fázisban tart.
- Több helyi periodika digitalizálása folyamatban van: **Somogy Sportja, Somogyi Krónika, Somogyi Műszaki Szemle, Iskolai Szemle, Hálózati Tájékoztató, Somogy a sajtó tükrében, Dorottya Magazin, Mondat, MásKor, Taní-tani, Könyvtári Harsona**
- **94 db helyismereti videókazetta** anyaga lett digitalizálva (megközelítőleg 7367 pernyi anyag).
- Könyvtártörténeti fotóalbumokból **1097 fotót** digitalizáltunk.
- Állományvédelmi okból a **Somogyi Hírlap** 2018. február – 2021. július közti számait digitalizáltuk (**177 lapszám**).
- A nem tartósan megőrzött folyóiratokból **442 somogyi témájú cikkről** készült digitális másolat.
- A teljes digitalizált anyag elérhető a belső hálózaton, illetve erre való olvasói számítógépen.

6. Szolgáltatások (változások, trendek)

a. Célcsoportok számára (gyermekek, hátrányos helyzetűek, nemzetiségek, zenét kedvelők stb.) kialakított szolgáltatások eredményei

- A négy hónapos bezárás és az utána lévő két hónap korlátozott látogatás minden mutatón rontott (a házhoz szállítást kivéve).
- A beiratkozott használók száma nem csökkent (8166; + 4%), a személyes használat igen (29.738; – 19,7%).
- Házhoz szállítással 7862 dokumentumot szolgáltatunk.

- A kamaszok birtokba vették a kész „tinisarkot” a nyári tábor két turnusa alatt. Összesen 28 középiskolás résztvevő táborozott 2×1 héten át.
- A tábor után saját kezdeményezésükre megalakult a „Verslábak” ifjúsági versklub. Kéthetente „üléseznek” a gyerekkönyvtárban.
- Az MVGYOSZ helyi tagjai számára tervezett biblioterápiás foglalkozások 2021-ben elmaradtak.

b. Helyben elérhető szolgáltatások

- Az olvasóterem látogatottsága stagnált. Látogatások száma: 661 (– 0,8%).
- A használat visszaesett, összesen 1725 dokumentumra (– 30,7%):
- A tájékoztató kollégák 41 ajánló kiállítást rendeztek aktuális témákból és évfordulókból. Legjelentősebbek: A szecesszió világnapjára, 110 éve született Takáts Gyula, 100 éve született Pilinszky János.
- A közszolgálati tér használata jelentősen csökkent: 3298 látogatás (– 44%). Ebben az is közrejátszott, hogy a folyóiratok olvasói közt nagyszámú időskorú látogató van, akik a nyitás után is csak késve tértek vissza a könyvtárba.
- A számítógép-használók száma 861 (– 54%), a fénymásolás 45.452 oldal, a szkennelés 1139 oldal volt.
- Az ügynevezett szülinapi csomag a zárás alatt is népszerű volt. Összesen 105 készült.
- Az AV-dokumentumok helyben használata nem jelentős (összesen 5 alkalom).

c. Távolról elérhető szolgáltatások

- A több hónapos zárás olyan olvasókat is rákényszerített a távoli használatra, akik addig nem tették. Az előző évben bevezetett félretétel (OPAC-on keresztül) ismertebbé és népszerűbbé vált, 1687 kérés érkezett.
- Összességében 42.480-szor kattintottak a honlapra, döntő többségben (41.256 kattintás) az OPAC-ra.
- Saját digitális gyűjteményünkre, a Somogyi Elektronikus Könyvtárra pozitív hatással volt a bezárás, sok dokumentum eddig elmaradt digitalizálása, feldolgozása megtörtént.

d. Közösségi szolgáltatások: rendezvények, klubok, képzések, kiállítások

- A nyár folyamán sikerrel indult újra kéthetente megtartott gyermekkönyvtári rendezvénysorozatunk. Annak ellenére sokan visszajárnak, hogy önkéntesen fellépő

vendégeink nagy része is többedik alkalommal tart foglalkozást a gyerekeknek. Az előadásokat játszóház követi.

- Új és eddig az egyetlen tini korosztálynak szóló klubfoglalkozás a „Verslábak” ifjúsági versklub, amelyet a nyári tábor résztvevői hívtak életre, de a könyvtárosok is rendszeresen részt vesznek a találkozók.
- Év közben – belső átszervezés miatt – ugyan egy kolléga kapta feladatul a korosztálynak szóló programok megszervezését, de a munkakörváltás miatti betanulás és a sok helyettesítés mellett ez a folyamat csak lassan indul el.
- Bár rendezvényeinken kezdettől fogva megteremtettük azokat a feltételeket, hogy védettségi igazolvány nélkül is látogathatóak legyenek, csak fokozatosan tértek vissza az érdeklődők.
- A partnereinkkel való együttműködés még mindig a rendezvények területén a legmeghatározóbb.
- A Kaposvári Polgári Casino négy rendezvényének adtunk helyet, és Varga László megyés püspök is még a könyvtárban nyitotta meg a Mélyben és Reményben Alapítvány fotópályázatát, amellyel a mélyszegénységben élők életét mutatták be az alkotók.
- A Vöröskereszt Kaposvári Szervezete két alkalommal tartott véradást a könyvtárban. Elmondásuk alapján az átlagosan harminc véradó jó részvételi számnak minősül.

e. Online felületek (honlap, közösségi média)

- A honlap főoldalán tettük közzé az aktuális eseményeket. Az elavult információkat töröltük. Így azok is találkozhattak a legfrissebb információkkal, akik „csak” a katalógust kívánták használni.
- Részleges menüszerkezeti átalakítások voltak, de a fő szerkezet, kinézet nem változott.
- Létrehoztunk egy új domaint tgyk.hu néven, mely egyelőre át van irányítva a www.mvkkvar.hu címre, később tervezzük átváltani erre a címre, és szeretnénk egy új, mobilbarát honlapot.
- Célzottan **13 alkalommal** adtunk információt **online hírlevél** formájában **1286** címre.
- A **Facebookon** a követők száma 6%-kal, **3777-re** növekedett.
- Több mint 300 bejegyzést tettünk közé Facebook-oldalunkon, ennek az összlátogatottsága több mint 500.000 megtekintés volt.

- A legkevésbé népszerű poszt **284**, a legnépszerűbb pedig **11.531 megtekintéssel** rendelkezik. A posztok átlagos megtekintése 2000 felett van.
- **Instagramon** 45 alkalommal adtunk hírt az aktualitásokról, itt **533 követőnk** van.
- **YouTube**-csatornánkra az évben **6 új videót** töltöttünk fel a TOP-6.9.2-16 pályázat keretében megvalósult ismeretterjesztő előadásokról. A november 30-i szakmai nap zárt közvetítése is itt történt (**197 megtekintéssel**).
- A könyvtár **Google-adatlapján** is közzéteszük a fontosabb információkat. A bejegyzéseinket **átlagosan 310 alkalommal** tekintették meg.

f. Területi ellátás (bővebben kifejtve a 11. pontban)

- A területi ellátás keretében 2021-ben 228 önkormányzattal kötöttünk megállapodást. Mivel a nagy településszámot nem tudjuk csak önerőből ellátni, továbbra is hat községi könyvtár segíti munkánkat.
- A segítő módszertani központok kollégáival jó, szorosabb szakmai kapcsolatot ápolunk. Több esetben kerestük fel őket saját könyvtárunkban, és fogadtuk őket Kaposváron is szakmai nap keretében.
- A régió aprófalvas szerkezetéből adódó szakmai kérdésekről rendszeresen konzultálunk a térség többi megyei könyvtárának (Zala, Baranya, Tolna) munkatársaival. 2021-ben a személyes megbeszélés helyett online konferencia keretében értekeztünk 1 alkalommal.

7. Minőségirányítás

a. Használói elégedettség mérése

Szeptemberben megismételtük a 2019-es használóielégedettség-felmérést. A felmérés legfontosabb eredményei:

- Nőtt a nők aránya (+ 12%), de a férfiaké ekkora mértékben csökkent.
- 10%-kal csökkent azok aránya, akik heti többször látogatnak a könyvtárba, de 10%-kal többen kölcsönöznek a felnőttkönyvtárból. A ritkábban könyvtárba járók aránya nőtt (két-három hetente vagy havonta járnak).

Összességében pozitív a könyvtár megítélése a használók körében, de a jövőben nagyobb figyelmet kell fordítani a leszakadó használói csoportok (férfiak, tinik, 31–45 éves korosztály) megszólítására és megtartására. Sok esetben forráshiány jelent ebben problémát, amit pályázati források bevonásával tudunk orvosolni.

b. Önértékelés

- Könyvtárunk 2018 óta foglalkozik a minőségbiztosítással. Azóta alakult meg a minőségirányítási tanács, öt munkacsoport. A munka egy szakértő segítségével azóta is folyik. 2021. június 8-án elvégeztük az első önértékelést.
- Az összegzéskor kiderült, hogy nagyon sok kritérium azért kapott alacsony értéket, mert a kommunikáció nem volt megfelelő, így a pontszámokat adó kollégák – kellő információ hiányában – egyes kritériumokat alacsonyan pontoztak. Azon esetekben is, ahol könyvtárunk kézzelfogható eredményeket tud felmutatni.

c. Települési könyvtárak minősítésének koordinációja, előkészítése (a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 66. § j) pontja alapján)

- Kellő saját tapasztalat híján könyvtárunk nem tudott segíteni a megye más intézményei minősítésének előkészületeiben. Ha sikerül elnyernünk a minősített könyvtári címet, akkor tervezzük egy e témára épülő megyei konferencia megtartását. A siófoki könyvtárral együttesen tudnánk segíteni a többi intézménynek az indulásban.

8. Tudományos kutatás és kiadványok

Művészeti tájékoztató kolléganőnknek több publikációja jelent meg:

- Elfeledett építészek a Dél-Dunántúlon, Lamping József. In: Magyar Építőipar, 2019. 5–6. (nyomtatott változat) p. 196–203.
- Könyvritkaságok és könyvművészeti értékek a Takáts Gyula Megyei Könyvtár állományában. In: Somogy, 2021. 3.
- Építészeti, irodalmi barangolások Kaposváron a szecesszió korában: <https://kaposvarmost.hu/magazin/kultura/2021/06/10/epiteszeti-irodalmi-barangolasok-kaposvaron-a-szecesszio-koraban.html> (2021. június)

A Könyvtámasz magazin két tervezett száma időben megjelent (tavasszal és ősszel).

9. Partnerségi együttműködések

a. Kiemelt téma: könyvtári, közgyűjteményi, közművelődési, közoktatási együttműködés és az önkéntesség

- A Minőségirányítási Tanács által készített intézményi kommunikációs tervben összesen tizenkét célcsoport szerepel mint a könyvtár kiemelt partnere. Közülük 2021-ben négy célcsoportnak készítettük el a cselekvési tervét (tinik, média, fenntartó és a pedagógusok). Mindegyik csoporttal van már valamilyen szintű munkakapcsolatunk, de szükséges az aktívabb együttműködés.
- Konzorciumi partner vagyunk a „Helyi identitás és kohézió erősítése Kaposváron” projektben (TOP-6.9.2-16-KA1-2017-00001). Feladataink: közösségi információs pontok működtetése, ismeretterjesztő előadások és közlekedésbiztonsági programok szervezése. A programokat csak részben tudtuk megvalósítani a helyszíneken, több előadást online térbe helyeztünk át az év első felében. Ezek a könyvtár és a célterületek Facebook-oldalán láthatók.
- A projektben tervezett közlekedésbiztonsági programot is át kellett alakítani. A Walk&Bike Facebook-oldalon keresztül online formában igyekszünk gyakorlati tudnivalókat közvetíteni. Tavasszal a négy célterületen egy-egy alkalommal online KRESZ-tesztet hirdettünk, és szemléletformáló videókat tettünk közzé. Az óvodás és kisiskolás korosztályt közlekedésbiztonsággal kapcsolatos rajzpályázattal szólítottuk meg célterületenként, együttműködve a köznevelési intézményekkel.
- A négy városrészben lévő információs pontot a korlátozások megszüntetése után működtettük. Ez mérsékelten sikeres a célterületi lakosság körében. Célunk, hogy a projekt ideje alatt létrejött partnerkapcsolatok hosszú távon is megmaradjanak.
- Az EFOP-3.3.2-16-2016-00208 azonosító számú „Kulturális intézmények a köznevelés eredményességéért” c. pályázat lezajlott, fenntartási időszaka kezdődött el 2021 júliusában. Ez idő alatt a pályázatba bevont tizenhét intézménnyel a programokat (foglalkozások, vetélkedők) folytatjuk.
- 2021-ben harminc intézménnyel van együttműködési megállapodásunk. Ezek között oktatási-nevelési intézmények (9 általános iskola, 11 középiskola, 4 óvoda), valamint civil szervezetek szerepelnek. Az óvodáknak és iskoláknak foglalkozásokkal próbáljuk segíteni a tanórán kívüli tanulást és művelődést. A civil szervezeteknek célirányos foglalkozást tartunk. Nyolc oktatási intézmény tanulói számára helyet biztosítunk a közösségi szolgálat teljesítésére; 2021-ben 48 diákot fogadtunk.
- A Meteor Természetbarát Turista Egyesület, valamint a Kaposvári Polgári Casino is rendszeresen visszatérő partnereink. Az együttműködési megállapodás alapján

biztosított helyszín és technikai eszközök ellenében közös szervezésű programsorozatok megvalósításában működünk együtt velük.

- Júliusban megkaptuk a minisztériumi határozatot, hogy önkéntes munkavállalókat fogadhassunk. Ennek keretében eddig egyetlen önkéntest fogadtunk. A próba jól sikerült; az egykori önkéntest december 1-je óta pályázati keretből határozott ideig foglalkoztatjuk az EFOP-1.1.1-15 projekt keretében.

10. PR/marketing/kommunikáció eredményei

a. A könyvtár megjelenése médiumokban

- 2021-ben jellemzően az első féléves nyitásoknak, zárásoknak volt hírértéke, nyártól pedig legnagyobbreszt rendezvényeinkről számoltak be. Sajnos ezen a téren még mindig csak részben oldódott meg, hogy ne csak utólag jelenjen meg híradás, hanem az esemény előtt is legyen lehetőségünk beharangozni a programokat. A Kapos Rádió, a KaposvárMost-célcsoport és a Rádió1 helyi stúdiója szerencsére rendszeresen hirdeti programjainkat, akcióinkat, de a nyomtatott sajtóval és a két helyi televízióval nem sikerült ilyen jellegű együttműködést megvalósítani.
- 2021-ben néhány olyan híradás is született, amelyben a könyvtár nem a klasszikus imázsával jelent meg. Derűtségre adott okot az az incidens, amikor egy ismeretlen gyűjtő többévnnyi férfigazint hagyott a könyvtár teraszán. A vidám hírről szívesen számolt be a helyi sajtó, mi pedig arra használtuk a lehetőséget, hogy felhívjuk mindenki figyelmét: könyvtárunknak nem feladata minden otthon megunt dokumentum befogadása és őrzése, sőt, ez kifejezetten felesleges többletfeladatot eredményez.²
- Örömmel vállaltuk a feladatot, hogy a korábbi évekhez hasonlóan olyan sorozatban szerepeljenek a munkatársak, amelyben több terület képviselői nyilatkozhattak adott témában. Az oltás fontosságáról a könyvtár igazgatója,³ a pandémia alatt végzett – nem kizárólag szakmai – munkákról az olvasószolgálat egyik munkatársa beszélt.⁴

² Playboy-ritkaságot is rejtett a hátrahagyott gyűjtemény / Marosi G. – , 2021.05.22.) (<https://www.sonline.hu/helyi-kozelet/2021/05/playboy-ritkasagot-is-rejtett-a-konyvtarnal-hagyott-gyujtemeny> - letöltés: 2022. 01. 26.)

³ Az olvasókért még az oltást is vállalja / Turbéli Bernadett -, 2021.02.11. (<https://www.sonline.hu/helyi-kozelet/2021/02/az-olvasokert-meg-az-oltast-is-vallalja> - letöltés: 2022. 01. 26.)

⁴ Az ebéd mellé olvasnivalót is vitt a bezártaknak / Turbéli Bernadett -, 2021.07.24. (<https://www.sonline.hu/helyi-kozelet/2021/07/az-ebed-melle-olvasnivalot-is-vitt-a-bezartaknak> - letöltés: 2022.01.26.)

b. Lépések az intézményről alkotott kép pozitív formálásához

- Az év eleji időszakban minden esetben igyekeztünk kellő gyorsasággal reagálni a változásokra, hogy a könyvtárhasználók érezzék, azért dolgozunk, hogy a lehetőségekhez képest ki tudjuk szolgálni őket. A házhoz szállítás és a küszöbkönyvtár gyors beindításának is pozitív visszhangja volt a lakosság körében. Az időseknek és/vagy betegeknek meghirdetett házhoz szállítás népszerűsége növekvő tendenciát mutat.
- Szintén pozitív fogadtatásra talált a három hónapos ajándék tagság, mellyel a házhoz szállítás alatt a szolgáltatásból kiesetteket igyekeztünk kárpótolni. Tanulva a 2020. júniusi újranyitás utáni reklamációkból, 2021-ben nagyobb figyelmet fordítottunk annak kommunikálására, hogy ismét látogatható a könyvtár. Érezhetően kevesebb volt a türelmi idő után elkért késedelemi díjak miatt reklamáló látogató az előző évihez képest.
- A nemzetközi könyvajándékozás napja (febr. 14.) alkalmából felajánlást tettünk közzé alsós osztályoknak. Az első öt reagáló tanító könyvcsomaggal lephette meg tanítványait. Az akciónak nagy sikere és pozitív visszhangja volt.
- 2020-ban indult Könyvtámasz folyóiratunk, a tervezettnél megfelelően 2021-ben egy tavaszi és egy őszi számmal jelent meg. Előbbiből minden, önálló könyvtárat fenntartó Somogy megyei önkormányzat vezetőjének postáztunk egy-egy lapszámot, kérve őket, hogy a saját könyvtárukban folyó munkát megismerve ösztönözzék a könyvtárosokat a lapban való megjelenésre.

11. A megyei hatókörű városi könyvtár a megye területén működő települési könyvtárakat érintő állami feladatairól szóló összefoglaló

a. A megyei köteles példányokkal, a digitalizálással, a gyűjteményét feltáró elektronikus katalógus építésével kapcsolatos feladatokról

- A 195/2019. (VIII. 1.) Korm.rendelet alapján könyvtárunk a kapott köteles példányok adatait az integrált katalógusban feltárta. Megkerestük a vidéki városi könyvtárakat, és segítségükkel felhívtuk a nyomdák, kiadók figyelmét a helyi kiadványok beszerzési kötelezettségére.

2021-ben így **47 könyvvel és 10 periodikával** gyarapodott gyűjteményünk.

b. A megye területén működő könyvtárak együttműködésének szervezésével kapcsolatos feladatokról

- Könyvtárunk tagja az Országos Dokumentumellátási Rendszernek, amelynek segítségével tudjuk ellátni a könyvtárközi kölcsönzés feladatait.
- Célunk növelni az ODR-en keresztül történő könyvtárközi kérések számát, elsősorban a tőlünk kért dokumentumok esetében, hiszen mi szinte minden esetben ODR-es kérést indítunk.

c. A települési könyvtárak tevékenységét segítő 2021-ben nyújtott szolgáltatásokról

- Az online államtitkári munkaértekezletekről írt összefoglalókat minden esetben megkapták az önálló könyvtárak (lásd 12. c. pont).
- A 2020-ban ígért egyszeri bértömegnöveléssel kapcsolatos információk begyűjtése és továbbítása a minisztériumi főosztálynak.
- Sikeresnek tekinthető a Somogy megyét is magában foglaló könyvtári régió első megbeszélése Kecskeméten, ahol a dél-magyarországi régió megyei könyvtárainak vezetői sokféle, a megyei könyvtárellátást is sok esetben érintő feladatról egyeztettek. A megvalósítandó feladatok cselekvési tervének elkészítése 2022-ben válhat esedékessé.

d. Az iskolán kívüli könyvtári továbbképzés és szakképzés végzéséről

- Október 5-én, 12-én, 19-én, 26-án alapfokú könyvtárosi tanfolyamot szerveztünk, melyen 32 fő vehette át a tanfolyam elvégzéséről szóló tanúsítványát

e. A települési könyvtárak fejlesztésének koordinációjáról, az ennek keretében megtett javaslatokról

- Saját területi referens kollégáink vagy a KSZR-ellátást segítő munkatársak jelzései alapján minden esetben felhívtuk az illetékes önkormányzat figyelmét az együttműködési megállapodásban rögzített feladatokra. Sajnos gyakori, hogy az előírt kritériumok ellenére a könyvtár nem megfelelő helyen és/vagy nem a többség számára megfelelő nyitvatartással üzemel.
- Igazgató úr minden ilyen esetben írásban kereste fel az önkormányzatot (és egy alkalommal személyesen is megtekintette a fűtetlen könyvtárat ezután). A levélben a

hiányosságok mellett felhívta a településvezető és a jegyző figyelmét a kulturális, valamint az önkormányzati törvényben rögzített kötelezettségekre és azok nem teljesülésének következményeire (kulturális normatíva megvonása).

- A fellépés következtében minden esetben történt változtatás az addigi rossz gyakorlaton.

f. A helyismereti dokumentumok elektronikus hozzáférhetővé tételével kapcsolatos elvégzett feladatokról

- Saját digitális gyűjteményünkre, a Somogyi Elektronikus Könyvtárra pozitív hatással volt a bezárás, sok dokumentum eddig elmaradt digitalizálása, feldolgozása megtörtént. Online elérhetővé tételük a metaadatolással együtt folyamatosan történik.

12. A koronavírus-járvány okozta változásokról

a. A pandémia hatására kialakított új szolgáltatások milyen mértékben befolyásolták a szolgáltatási környezetet, és ezek milyen módon voltak fenntarthatóak 2021-ben?

- A több hónapos zárás olyan olvasókat is rákényszerített a távoli használatra, akik addig nem tették. Az előző évben bevezetett félretétel (OPAC-on keresztül) ismertebbé és népszerűbbé vált, 1687 kérés érkezett.
- A bezárás ideje alatt került a főkönyvtár és a fiókkönyvtár elé is egy-egy polc, amelyre díjmentesen elvihető dokumentumokat tettünk ki. A kezdeményezés sikerét látva a „szolgáltatás” azóta is üzemel. Ezzel sikerült megoldást találni az évek óta húzódó problémára: az állományból kiselejtezett, de nem értékesíthető dokumentumok tárolása ugyanis korábban sok energiát és raktárkapacitást emésztett fel, akárcsak az, hogy időnként meg tudjon szabadulni ettől a holt állománytól az intézmény.

b. Hogyan befolyásolta a világjárvány az intézmény meglévő stratégiáját, illetve a középtávú stratégiai tervezést?

- Sokkal nagyobb figyelmet fordítunk a 0–24 órában biztosított és/vagy távolról is elérhető könyvtári szolgáltatásokra.
- Kihasználva, hogy az otthoni munkavégzés alatt többen megtanulták a folyamatokat, növelni fogjuk a digitalizálás ütemét, továbbá szakmai továbbképzések esetén előnyben részesülnek az online készségek fejlesztését szolgáló kurzusok.

- A nagyrendezvények elmaradása miatt keletkező társadalmi igényt kihasználva a korábbinál aktívabb közösségépítő tevékenységet folytatunk.

Kaposvár, 2022. február 14.

Horváth Péter

igazgató

Jóváhagyta:

Szita Károly

polgármester